

INFORMATIEBRIEF

OULDERS

PISA2025

Doelpubliek: ouders van 15-jarige leerlingen (in het DBSO en BUSO)

Rechtsgrond: (noodzakelijk in het) algemeen belang

Taal: Nederlands

INFORMATIEBRIEF OUDERS

Titel van de studie: Programme for International Student Assessment (PISA), cyclus 2025

PISA is een onderzoek dat wordt uitgevoerd door de Universiteit Gent in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming en internationaal aangestuurd door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De verantwoordelijke onderzoekers zijn:

Liesbet Berlamont
Nationaal Project Manager PISA Vlaanderen
Vakgroep Onderwijskunde
Universiteit Gent
E-mail: Liesbet.Berlamont@ugent.be
Tel. nr.: 09/264.86.66

Johan van Braak
Promotor PISA Vlaanderen
Vakgroep Onderwijskunde
Universiteit Gent
E-mail: Johan.vanBraak@ugent.be
Tel. nr.: 09/264.86.66

A. Informatie over de studie

Beste ouder,

Uw kind is één van de leerlingen die geselecteerd werd om deel te nemen aan het PISA-onderzoek in Vlaanderen, georganiseerd door de Universiteit Gent. Neem voldoende tijd om deze informatiebrief aandachtig te lezen. Aarzel niet om vragen te stellen aan de onderzoekers als er onduidelijkheden zijn of indien u verdere informatie wenst. Zorg ervoor dat u alles goed begrijpt.

Wat is het doel van het onderzoek?

PISA is een internationaal onderwijsonderzoek dat nagaat wat 15-jarige leerlingen kennen en kunnen op vlak van wiskunde, wetenschappen en lezen. Het PISA-onderzoek meet in meer dan 90 verschillende landen deze kennis en vaardigheden aan de hand van een test en verzamelt achtergrondinformatie van leerlingen, ouders en scholen. Op basis van deze verzamelde gegevens kunnen onderzoekers en beleidsmakers prestaties van leerlingen in verschillende landen vergelijken, sterke en zwakke punten van hun onderwijssysteem ontdekken en beleid ontwerpen om het onderwijs in hun land of regio te verbeteren.

Ethische richtlijnen

De studie wordt uitgevoerd volgens de [OECD Personal Data Protection Rules](#) en de [PISA 2025 Technical Standards](#). De onderzoekers voeren dit onderzoek uit in overeenstemming met de geaccepteerde regels voor wetenschappelijk en ethisch gedrag.

B. Informatie m.b.t. deelname

Wat houdt deelnemen aan dit onderzoek in?

Tijdens een PISA-test van anderhalf uur op de computer zal uw kind vragen beantwoorden over verschillende domeinen (wetenschappen, wiskunde en lezen). De vragen in de PISA-test zijn toepassingsgericht. Leerlingen krijgen geen vragen over typische schoolse kennis, maar over toepassingen in de alledaagse wereld. Zo kijken we bijvoorbeeld of leerlingen informatie in teksten kunnen terugvinden of een korting op een product kunnen uitrekenen. Het is niet nodig om op voorhand te studeren voor de test. Na de test zal uw kind op de computer een vragenlijst invullen die peilt naar zijn/haar achtergrond, gezin, schoolloopbaan, interesses en ervaringen op school. Het invullen van de leerlingenvragenlijst neemt ongeveer 30 minuten in beslag.

De deelname van uw kind aan deze studie is **volledig vrijwillig**. Niemand kan uw kind dwingen om deel te nemen aan het onderzoek. U kunt als ouder weigeren dat uw kind deelneemt aan het onderzoek, zonder dat u hiervoor een reden moet opgeven. Indien u niet wenst dat uw kind deelneemt aan het onderzoek, contacteer dan de school van uw kind. Indien u weigert dat uw kind deelneemt aan het onderzoek, zal dit op geen enkele manier invloed hebben op zijn/haar cijfers op school of op uw of zijn/haar relatie met leerkrachten, ander schoolpersoneel of de onderzoekers.

Wat zijn de voordelen en risico's bij deelname aan dit onderzoek?

Deelname aan het PISA-onderzoek geven u en uw kind de kans om Vlaanderen te vertegenwoordigen in een grootschalig en bekend internationaal onderzoek. De deelname van uw kind laat de onderzoekers bovendien toe om het onderwijs in Vlaanderen en andere landen of regio's te evalueren en beter te maken. Hoe meer leerlingen deelnemen, hoe betrouwbaarder de gegevens zijn en hoe beter beleidsmakers geïnformeerd kunnen worden op basis van de resultaten. Door deel te nemen aan het PISA-onderzoek draagt uw kind dus een steentje bij aan (kennis over) kwaliteitsvol onderwijs in de toekomst.

Aan dit onderzoek is geen enkel blijvend risico verbonden. Het resultaat van uw kind op de PISA-test vormt op geen enkele manier onderdeel van zijn/haar evaluatie op school.

Is er een vergoeding of beloning voorzien bij deelname aan dit onderzoek?

Om uw kind te bedanken voor zijn/haar deelname ontvangt hij/zij na de testafname een kleine beloning in de vorm van een PISA-pepermuntrolletje.

C. Informatie m.b.t. Privacy en Persoonsgegevens

Het wettelijk kader voor de verwerking van persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie in het kader van dit onderzoek wordt bepaald door:

- De Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming 2016/679 van 27 april 2016, die van kracht is sinds 25 mei 2018 (dit is de AVG of GDPR);
- De Belgische Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens van 30 juli 2018

Alle persoonsgegevens die in dit onderzoek verzameld worden, worden veilig en vertrouwelijk behandeld en opgeslagen, in overeenstemming met bovenstaande wetgeving, de [OECD Personal Data Protection Rules](#) en de [PISA 2025 Technical Standards](#). De onderzoekers dienen zich bovendien te houden aan de gedragscode voor de verwerking van persoonsgegevens van de UGent¹.

Welke persoonsgegevens worden verzameld?

De volgende persoonsgegevens zullen worden verwerkt:

- Stamnummer², geboortemaand, geboortjaar, geslacht, school, leerjaar, onderwijsvorm, studierichting, specifieke onderwijsbehoeften
- Antwoorden op testitems
- Reactietijden op testitems
- Gegevens over de economische, culturele en sociale achtergrond van de leerling
- Achtergrondgegevens over het gezin van de leerling

De volgende *bijzondere categorieën* van persoonsgegevens zullen worden verwerkt:

- Gegevens met betrekking tot psychologische kenmerken van de leerling in de schoolcontext (bijv. doorzettingsvermogen)
- Gegevens met betrekking tot het geboorteland en de thuistaal van (het gezin van) de leerling

De persoonsgegevens zullen verzameld worden met behulp van administratieve databanken, computertaken en een online vragenlijst.

¹ <https://www.ugent.be/nl/univgent/privacy/gedragscode-persoonsgegevens.htm>

² Het stamnummer is een identificatienummer dat elke leerling ingeschreven in het Vlaams onderwijs krijgt.

Waarom worden deze persoonsgegevens verzameld?

De verwerking van je persoonsgegevens is noodzakelijk voor de uitvoering van een taak in het algemeen belang en met het oog op wetenschappelijk onderzoek. De belangrijkste persoonsgegevens die in het PISA-onderzoek bij leerlingen verzameld worden hebben betrekking op hun kennis en vaardigheden op het gebied van wetenschappen, wiskunde en lezen. Deze gegevens worden verzameld op het niveau van het onderwijssysteem in Vlaanderen om een betrouwbaar beeld te krijgen van de vaardigheden en competenties van 15-jarige leerlingen in Vlaanderen. Achtergrondgegevens die bij leerlingen (bijv. socio-economische status, migratiestatus,...) verzameld worden, stellen onderzoekers in staat om verschillen in leerlingenprestaties beter te begrijpen. Door gegevens over leerlingenprestaties te combineren met achtergrondinformatie verzameld in de vragenlijsten kunnen beleidsmakers geïnformeerde beslissingen te maken over het onderwijsbeleid. Ten slotte worden enkele persoonsgegevens, zoals geslacht en onderwijsvorm, verzameld om een representatieve groep leerlingen te kunnen selecteren voor het onderzoek.

Wie heeft toegang tot mijn (persoons)gegevens?

Alle gegevens worden veilig opgeslagen op servers van Amazon Web Services (AWS) en Google Cloud Platform servers in de Verenigde Staten of de Europese Unie. Alle verzamelde gegevens in Vlaanderen worden bovendien in het Nationaal Project Centrum opgeslagen op een beveiligde gedeelde server van de UGent. Alle antwoorden van leerlingen op de test en vragenlijsten zullen worden gepseudonimiseerd. Pseudonimisering betekent dat persoonlijke gegevens niet langer kunnen worden gekoppeld aan een persoon zonder aanvullende informatie. Concreet betekent dit dat elke leerling een unieke ID krijgt, waardoor hij/zij op geen enkele manier geïdentificeerd kan worden. Enkel de onderzoekers kunnen de koppeling maken tussen het unieke ID en de identificerende gegevens van de leerling. Alle identificerende gegevens en de link met het unieke ID worden beveiligd opgeslagen en verwerkt.

Na de dataverzameling zullen alle data op gepseudonimiseerde wijze vanuit het Nationaal Project Centrum aan de UGent via een beveiligde FTP-server overgedragen worden naar organisaties die samenwerken met de OESO om PISA op te zetten en uit te voeren. Voor PISA2025 zijn deze organisaties de Australian Council for Educational Research (ACER), gevestigd in Australië, en Westat, gevestigd in de Verenigde Staten. Tijdens de dataverwerking hebben alleen medewerkers van het Nationaal Project Centrum aan de UGent, personeel van de OESO en medewerkers van instellingen die samenwerken met de OESO (ACER en Westat) toegang tot de gepseudonimiseerde data.

De resultaten van het PISA-onderzoek worden in nationale en internationale rapporten altijd op groepsniveau gepubliceerd, wat het niet mogelijk maakt om resultaten of antwoorden van een individuele leerling te identificeren. Schoolpersoneel of leerkrachten hebben op geen enkel moment toegang tot de resultaten van individuele leerlingen op de test of tot antwoorden van individuele leerlingen op vragen uit de leerlingenvragenlijst. Scholen krijgen na de testafname een schoolfeedbackrapport waarin de resultaten van de deelnemende leerlingen in hun school in algemene zin worden gepresenteerd. Het is echter niet mogelijk om op basis van het schoolfeedbackrapport individuele resultaten van leerlingen te identificeren. Indien er erg weinig leerlingen deelnemen op een school, zal deze school geen feedbackrapport ontvangen.

De gegevens die in de loop van het onderzoek worden verzameld, worden publiek vrijgegeven in een gepseudonimiseerde dataset. De dataset zal de antwoorden van deelnemende leerlingen op de test en vragenlijsten bevatten, maar zal geen persoonlijke informatie bevatten op basis waarvan een extern persoon een leerling op directe wijze kan identificeren. In deze dataset wordt een unieke ID gebruikt voor iedere leerling. Enkel de onderzoekers kunnen de koppeling maken tussen het unieke ID en de identificerende gegevens van de leerling. Om verder nationaal en internationaal onderzoek op de PISA-gegevens in de toekomst mogelijk te maken, wordt de PISA-dataset voor onbepaalde tijd bewaard.

De link tussen de unieke ID van elke leerling en aanvullende identificerende informatie worden in functie van kwaliteitscontroles bewaard tot eind 2027. Nadien worden alle verzamelde gegevens geanonimiseerd. Anonimisering houdt concreet in dat bestanden waarin de unieke ID van elke leerling gekoppeld wordt aan identificerende informatie verwijderd worden.

Hergebruik van gegevens

De verzamelde onderzoeksgegevens zullen initieel door het Nationaal Project Centrum gebruikt worden om in 2026 een rapport te publiceren over de Vlaamse resultaten van het PISA2025-onderzoek. Op hetzelfde moment wordt de internationale, gepseudonimiseerde PISA-dataset met alle verzamelde gegevens in het PISA2025-onderzoek publiek vrijgegeven op de website van de OESO. Andere onderzoekers kunnen deze dataset gebruiken om eigen onderzoeksvragen te beantwoorden. Bijgevolg bestaat de mogelijkheid dat de onderzoeksgegevens worden hergebruikt op een later tijdstip voor ander onderzoek. Het hergebruiken van de onderzoeksdata kan zowel gebeuren binnen het Nationaal Project Centrum, als door externe onderzoekers binnen en buiten de Europese Unie. Alle nodige maatregelen worden genomen om bij hergebruik van gegevens de vertrouwelijkheid van

persoonsgegevens te garanderen. Andere onderzoekers buiten het Nationaal Project Centrum zullen op geen enkele wijze toegang hebben tot identificerende gegevens van leerlingen.

Welke rechten heeft u als deelnemer met betrekking tot uw persoonsgegevens?

In overeenstemming met de Europese en Belgische privacywetgeving³ wordt de persoonlijke levenssfeer van uw kind gerespecteerd. Persoonsgegevens worden verwerkt op basis van de rechtsgrond 'algemeen belang'.

Uw kind heeft het recht om antwoorden op vragen van de test te verwijderen of gegevens verzameld in de vragenlijst in te kijken of te wijzigen. Elk onjuist gegeven over uw kind kan op verzoek verbeterd worden. U kunt tot acht weken na 31/05/2025 (einde dataverzameling) een verzoek indienen om gegevens in te kijken, te verwijderen of te wijzigen. Na acht weken worden de gepseudonimiseerde data aan de OESO en de instellingen die samenwerken met de OESO (ACER en Westat) doorgegeven. Om een verzoek tot inzage of aanpassing van gegevens aan te vragen, kan u contact opnemen met het Nationaal Project Centrum in Vlaanderen via pisa@ugent.be. Noch de OESO, noch ACER en Westat kunnen deze individuele rechten direct beheren, omdat ze alleen toegang hebben tot niet-geïdentificeerde gegevens in het kader van gegevensbescherming. Indien u meer algemene informatie wenst over het PISA-onderzoek, kunt u contact opnemen met het Nationaal Project Centrum via pisa@ugent.be of het PISA-team van de OESO via edu.pisa@oecd.org.

Heeft u een klacht?

Als u een klacht wil indienen over de manier waarop persoonsgegevens worden behandeld of als u vragen heeft met betrekking tot persoonsgegevens in het kader van dit onderzoek, dan kan u contact opnemen met de Data Protection Officer van de OESO (via dpo@oecd.org) of de Data Protection Commissioner van de OESO (via dpc@oecd.org).

U kan ook een klacht indienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit, Drukpersstraat 35, 1000 Brussel (e-mail: contact@apd-gba.be) en/of de Vlaamse Toezichtcommissie (e-mail: contact@toezichtscommissie.be).

³ Dit zijn: de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming 2016/679 van 27 april 2016, die van kracht is sinds 25 mei 2018 (dit is de AVG of GDPR) en de Belgische Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens van 30 juli 2018.